

Usnesení Nejvyššího soudu SSR ze dne 08.09.1983, sp. zn. 4 Tz 49/83, ECLI:CZ:NS:1983:4.TZ.49.1983.1

Číslo: 29/1985

Právní věta: Žiačky ZDŠ, členky pionierskeho oddielu, ktoré rodičia alebo iné oprávnené osoby zverili do starostlivosti a opatery vedúceho pionierskeho oddielu počas školského výletu, možno považovať za osoby od neho závislé a zverené jeho dozoru v zmysle § 242 odst. 2 Tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 08.09.1983

Spisová značka: 4 Tz 49/83

Číslo rozhodnutí: 29

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Pohlavní zneužívání

Předpisy: 140/1961 Sb. § 242 odst. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 29/1985 sb. rozh.

Žiačky ZDŠ, členky pionierskeho oddielu, ktoré rodičia alebo iné oprávnené osoby zverili do starostlivosti a opatery vedúceho pionierskeho oddielu počas školského výletu, možno považovať za osoby od neho závislé a zverené jeho dozoru v zmysle § 242 odst. 2 Tr. zák.

(Uznesenie Najvyššieho súdu SSR z 8. septembra 1983 sp. zn. [4 Tz 49/83](#).)

Rozsudkom Okresného súdu v Čadci z 20. januára 1983 sp. zn. 3 T 6/83 bol obvinený M. V. uznaný za vinného z trestného činu pohlavného zneužívania podľa § 242 odst. 1, 2 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že 29. októbra 1982 v neskorých nočných hodinách v obci Oščadnica v rekreačnej chate ZDŠ Ostrava 3 ako vedúci pionierskeho oddielu ZDŠ v Ostrave 3 na Krestovej ulici prišiel do izby, kde spala maloletá žiačka M. S., nar. 20. 3. 1969, ľahol si k nej do postele a ohmatával ju na prsiach a prirodzení za účelom pohlavného vzrušenia. Bol mu za to uložený trest odňatia slobody vo výmere 2 rokov nepodmienečne so zaradením do prvej nápravno-výchovnej skupiny.

Krajský súd v Banskej Bystrici zamietol uznesením z 1. marca 1983 sp. zn. 8 To 72/83 odvolanie obvineného M. V. ako neopodstatnené.

Najvyšší súd SSR podľa § 268 odst. 1 Tr. por. zamietol sťažnosť pre porušenie zákona, ktorú podal

generálny prokurátor SSR v prospech obvineného M. V.

Z odôvodnenia:

K námietke, že nebolo dostatočne preukázané naplnenie okolnosti podmieňujúcej použitie vyššej trestnej sadzby v zmysle § 242 odst. 2 Tr. zák., Najvyšší súd SSR uviedol:

Z výsledkov dokazovania vyplýva, že obvinený fyzickým zásahom do erogénnych oblastí poškodenej, ktorá bola vo veku trinástich rokov, iným spôsobom ju pohlavne zneužil, a tento čin vykonal ako vedúci pionierskeho oddielu na dvojdňovom výlete do vzdialenej oblasti, kde poškodená bola zverená jeho dozoru, zneužívajúc jej závislosť. Preto je aj právne posúdenie konania obvineného ako trestného činu pohlavného zneužívania podľa § 242 odst. 1, 2 Tr. zák. správne.

Niet sporu o tom, že obvinený bol v inkriminovanom čase vo funkcii vedúceho pionierskeho oddielu, s ktorým vykonal dvojdňový výlet na chatu, patriacu Základnej škole na Krestovej ulici v Ostrave 3, pri obci Oščadnica, okres Čadca. Výletu sa zúčastnilo sedem dievčat a štyria chlapci ôsmej triedy. Išlo o žiakov vo veku okolo trinásti rokov. Pioniersky oddiel tejto triedy vedie obvinený. Ako vedúci pionierskych oddielov obvinený pracoval osem rokov.

Podľa bodu 7 programových a organizačných zásad pionierskej organizácie SZM, schválených I. sjazdom SZM a upravených II. sjazdom SZM, za činnosť pionierskeho oddielu a výsledky výchovného pôsobenia zodpovedá oddielový vedúci skupinovému vedúcemu a vedeniu skupiny. Oddielového vedúceho menuje a odvoláva vedenie skupiny a okresná rada PO SZM. Predpokladom pre výkon funkcie vedúceho je zloženie skúšok minima pionierskeho vedúceho (porov. str. 16 citovaných Zásad).

Z uvedeného je teda zrejmé, že obvinený zodpovedal za činnosť oddielu a výsledky (svojho) výchovného pôsobenia.

V zmysle § 242 odst. 2 Tr. zák. ide o osobu zverenú dozoru páchatela vtedy, ak má právo i povinnosť na ňu dozerať, alebo nad ňou bdieť. Takýto vzťah sa predpokladá napríklad u rodičov voči deťom, ale aj u vychovávateľa lebo učiteľa voči chovancom, žiakom a podobne.

Obvinený vo funkcii vedúceho pionierskeho oddielu zorganizoval dvojdňový výlet jedenástčlenného pionierskeho oddielu, ktorý realizoval ako jediný vedúci, bez účasti ďalšej dospeléj osoby, pedagogického pracovníka či niektorého z rodičov. Za tejto situácie bolo jeho právom i povinnosťou na pionierov oddielu (žiakov vo veku okolo trinásť rokov), ktorých mu zverili rodičia do opatery, nielen dohliadať, ale aj bdieť nad ich bezpečnosťou počas cesty vlakom a autobusom z Ostravy i počas pobytu v Oščadnici. Z toho vyplýva, že vzťah medzi obvineným a uvedenými členmi pionierskeho oddielu bol na úrovni zodpovedajúcej úrovni vychovávateľa. Preto za daných okolností všetci pionieri uvedeného oddielu boli osobami zverenými jeho dozoru.

V tomto postavení obvinený vykonával úkony spojené s výchovou členov pionierskeho oddielu, ktorý viedol. Nielen príprava výletu a pomerne dlhá cesta, ale aj organizácia využitia času v Oščadnici (denný režim) to preukazujú. Obvinený ako vedúci pionierskeho oddielu rozhodoval o všetkých základných otázkach spojených s pobytom členov oddielu v Oščadnici, a toto jeho konanie vytváralo vzťah závislosti medzi ním a členmi pionierskeho oddielu.

Z vykonaných dôkazov vyplýva, že obvinený bezprostredne realizoval všetky rozhodujúce úkony spojené s životom a výchovou členov pionierskeho oddielu počas dvojdňového výletu. Ak poškodená znášala to, že jej obvinený stiahol pyžamové nohavice z tela, resp. že neskôr jej ohmatával pohlavné orgány a prsia, bolo to preto, že bola pod určitým psychickým tlakom pred autoritou obvineného ako vedúceho pionierskeho oddielu. Tento stav je stavom závislosti, ktorú obvinený zneužil. Na tejto

skutočnosti nemôže nič zmeniť okolnosť, že poškodená neskôr sama zamedzila obvinenému v ďalšom konaní, ani to, že sa to stalo v chate, ktorá sa nachádzala v blízkosti obce. Naopak je treba zdôrazniť, že vzdialenosť tohto objektu od miesta trvalého bydliska túto závislosť ešte prehľbuje.

Tieto okolnosti hodnotené komplexne, najmä so zreteľom na význam chráneného záujmu, ktorým je nerušený mravný a telesný vývin mládeže, obzvlášť v období dospievania, ako aj okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, keď obvinený zneužil dôveru, ktorú požíval ako vedúci na škole, u pedagógov školy a v neposlednom rade aj u rodičov, ktorí mu deti zverili do výchovy a starostlivosti, pre svoju závažnosť podstatne zvyšujú stupeň nebezpečnosti trestného činu pre spoločnosť v zmysle § 88 Tr. zák.

Pre tieto príčiny súdy nižších stupňov odôvodnene uzavreli, že obvinený svojím konaním naplnil všetky pojmové znaky trestného činu pohlavného zneužívania podľa § 242 odst. 1, 2 Tr. zák., lebo s osobu mladšiu ako pätnásť rokov iným spôsobom pohlavne zneužil, a tento čin spáchal na osobe zverenej jeho dozoru, zneužívajúc jej závislosť.